

Seenemürgistus

Eestist on leitud ligi 200 liiki seeni, mis võivad olla inimesele suuremal või vähemal määral mürgised. Metsast tuleb korjata ainult teada-tuntud seeni ning jätta kõik tundmatud seened võtmata. Seened on kergesti riknev toiduaine, seepärast vältida vananenud viljakehade korjamist ja söömist: need sisaldavad baktereid ja mürgiseid laguprodukte. Ära korja seeni saastunud piirkonnast. Seened puhastada ja töödelda samal päeval.

Seenemürgistuste peamised põhjused on seente vähene tundmine, seente ebapiisav või vale töötlemine ja riknenud seente kasutamine

Mürgised seened saab jaotada kolme gruppi:

- 1. Surmavalt mürgised seened:** Sisaldavad rakumürke (välja arvatud tavavahelik), mis kahjustavad elusaid rakke ja põhjustavad suuri kahjustusi maksas ja neerudes. Seente söömine võib lõppeda surmaga.
 - Seenemürgistuse esimesed nähud võivad ilmneda alles 4-24 tunni möödudes.
 - Esimesteks mürgistuse nähtudeks on kõhuvalu, oksendamine ja kõhulahtisus. Vahepeal võib inimene tunda end juba paranenuna, kuid hiljem ilmnevad haigusnähud taas kui kahjustunud maks ja neerud enam ei toimi.
 - Surmavalt mürgised seened Eestis on valge kärbseseen, roheline kärbseseen, kühmvöödik, tavavahelik, kevadkorgits ja jahutanuk.
- 2. Mürgised seened:** Sisaldavad närvimürke, mis kahjustavad inimeste kesknärvisüsteemi. Ei ole surmavalt mürgised.
 - Nende seente mürgisuse mõju avaldub kiiresti, 20 minuti kuni 4 tunni jooksul
 - Mürgistuse nähtuteks on higistamine, suurenenud süljeeritus, segadusetunne, nägemishäired, madal vererõhk ja hallutsinatsioonid.
 - Erinevad seened kutsuvad esile erinevaid mürgistuse nähtusid ning seente mõju oleneb ka inimese füüsilisest ja psüühilisest seisundist.
 - Eestis levinumad närvimürke sisaldavad seened on panter-kärbseseen, punane kärbseseen, kuhik-narmasnutt, siid-narmasnutt, niitlehtrik ja terav paljak.
- 3. Seedetrakti ärritavad seened:** Sisaldavad erinevaid toksine, mis ärritavad seedetrakti.
 - Pärast seedetrakti ärritavate seente söömist tekivad sümptomid kiiremini, mis ka leevenevad kiiremini: kõhuvalu, puhitustunne, oksendamine, vesine kõhulahtisus.
 - Lisaks võivad teatud seened põhjustada mürgistust, kui neid tarvitada koos alkoholiga.
 - Mõned selle rühma seened on piisava kuumutamise järel söödavad ja ei põhjusta mürgistust.

Infomaterjal

Kuidas abistada seenemürgituse kahtlusega kannatanu kodustes tingimustes?

1. Kui on söödud midagi mürgist, tuleb suu koheselt loputada – kui olete kindel, et tegemist on mürgise asjaga!
2. Pole vaja ajada kannatanut koheselt oksendama, andke väikeste lonksude kaupa juua vett.
3. Tehke kindlaks seene täpne nimetus ja hinnake selle võimalik allaneelatud kogus ja inimeste arv, kes on tarbinud mürgist seent.
4. Helistage mürgistusinfoliinile 16662, et saada teada, kas tegemist on mürgise seenega ning kas manustatud kogus on tervisele ohtlik või mitte.
5. Manustage aktiivsütt: kümnekilose lapse puhul 40 tabletti, täiskasvanu jaoks on orienteeruv vajalik kogus 50 g (200 tabletti).

NB! Kindlasti ei või sellises koguses aktiivsütt kannatanule anda ilma arstiga/nõuandetelefoniga/häirekeskusega konsulteerimiseta, kuna **ka aktiivsöel on kõrvaltoimed ja aktiivsüsi ei aita absoluutselt kõikide mürgistuste puhul.**

6. Kui kannatanu seisund halveneb (esinevad teadvusehäired, kõrge palavik ja segasuseisund) – kutsuge kiirabi!

Kasutatud materjalid:

<http://tervishoiuakadeemia.ee/esmaabi-seenemurgituse-korral>

www.vet.agri.ee/static/files/878.Murgiseened.pdf

http://www.loodusajakiri.ee/eesti_loodus/artikkel3201_3169.html

Koostaja: Sisehaiguste kliinik, II siseosakonna vanemõde Ele Männik

Koostatud: august 2015